

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN NGỌC BIÊN

**NGHIÊN CỨU BỆNH SÁN DÂY Ở CHÓ
VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ TẠI BA HUYỆN,
THÀNH CỦA TỈNH THANH HÓA**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Thái Nguyên, năm 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN NGỌC BIÊN

**NGHIÊN CỨU BỆNH SÁN DÂY Ở CHÓ
VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ TẠI BA HUYỆN,
THÀNH CỦA TỈNH THANH HÓA**

Chuyên ngành: Thú y

Mã số: 60 64 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. Nguyễn Thị Kim Lan

Thái Nguyên, năm 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của chúng tôi. Các kết quả nghiên cứu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực, chưa hề sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ cho việc hoàn thành luận văn đều đã được cảm ơn. Các thông tin, tài liệu trình bày trong luận văn này đã được ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Nguyễn Ngọc Biên

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt 2 năm học tập, cùng với sự nỗ lực của bản thân, tôi đã nhận được sự giúp đỡ, hướng dẫn tận tình của nhiều cá nhân và tập thể, đến nay luận văn của tôi đã hoàn thành. Nhân dịp này, cho phép tôi được bày tỏ lòng biết ơn và cảm ơn chân thành tới cô giáo GS.TS. Nguyễn Thị Kim Lan đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo và tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ to lớn về cơ sở vật chất của Khoa Chăn nuôi thú y - Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên và của Phòng dịch tễ - Chi cục thú y – Tỉnh Thanh Hóa.

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành tới Ban giám hiệu, Phòng Đào Tạo, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã giúp đỡ tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ nhiệt tình của cán bộ Trạm thú y và nhân dân của các huyện Đông Sơn, Quảng Xương và thành phố Thanh Hóa, tỉnh Thanh Hóa đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Cuối cùng tôi xin cảm ơn sự động viên khích lệ của gia đình, bạn bè và đồng nghiệp trong suốt thời gian thực hiện luận văn khoa học này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Ngọc Biên

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vi
DANH MỤC CÁC HÌNH	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	2
2.1. Ý nghĩa khoa học	2
2.2. Ý nghĩa thực tiễn	2
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU.....	3
1.1. Cơ sở khoa học của đề tài	3
1.1.1. Sán dây ký sinh ở chó	3
1.1.2. Ấu trùng của sán dây chó (<i>Cysticercus tenuicollis</i>).....	15
1.1.3. Bệnh sán dây chó	16
1.2. Tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước.....	31
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước.....	31
1.2.2. Tình hình nghiên cứu ở nước ngoài	33
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, VẬT LIỆU, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	36
2.1. Đối tượng, thời gian, địa điểm nghiên cứu	36
2.2. Nội dung nghiên cứu	36
2.2.1. Nghiên cứu đặc điểm dịch tễ bệnh sán dây ở chó tại Thanh Hóa. 36	
2.2.2. Nghiên cứu bệnh lý và lâm sàng bệnh sán dây ở chó	37

2.2.3. Thử nghiệm thuốc tẩy sán dây cho chó và đề xuất biện pháp phòng bệnh....	37
2.3. Bố trí thí nghiệm và phương pháp nghiên cứu	37
2.3.1. Bố trí điều tra và phương pháp xác định tình hình nhiễm sán dây ở chó	37
2.3.2. Phương pháp theo dõi triệu chứng lâm sàng của chó bị bệnh sán dây.....	39
2.3.3. Phương pháp bố trí và xét nghiệm máu của chó bị bệnh sán dây và chó khỏe	41
2.3.4. Bố trí thí nghiệm và phương pháp đánh giá hiệu lực tẩy sán dây, độ an toàn của thuốc Niclosamid và Praziquantel cho chó ở Thanh Hóa.....	41
2.3.5. Đề xuất biện pháp phòng trị	43
2.4. Phương pháp xử lý số liệu.....	43
CHƯƠNG 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	44
3.1. Nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ bệnh sán dây ở chó tại Thanh Hóa..	44
3.1.1. Tình hình nhiễm sán dây ở chó tại ba huyện, thành của tỉnh Thanh Hóa ..	44
3.2. Nghiên cứu đặc điểm bệnh lý và lâm sàng bệnh sán dây ở chó	52
3.2.1. Tỷ lệ và những biểu hiện lâm sàng của chó bị bệnh sán dây.....	52
3.2.2. Bệnh tích đại thể và vi thể ở cơ quan tiêu hoá của chó bị bệnh sán dây ..	54
3.2.3. Sự thay đổi một số chỉ số huyết học của chó bị bệnh sán dây.....	59
3.3. Thử nghiệm thuốc tẩy sán dây cho chó và đề xuất biện pháp phòng, trị bệnh	63
3.3.1. Xác định hiệu lực của thuốc tẩy sán dây cho chó trên diện hẹp ...	63
3.3.2. Độ an toàn của thuốc tẩy sán dây cho chó trên diện hẹp.	65
3.3.3. Xác định hiệu lực của thuốc tẩy sán dây cho chó trên diện rộng .	67
3.3.4. Đề xuất biện pháp phòng chống bệnh sán dây cho chó	68
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	70
1. Kết luận	70
2. Đề nghị	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	72

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

KCTG	:	Ký chủ trung gian
<i>T. hedatigena</i>	:	<i>Taenia hedatigena</i>
<i>T. serialis</i>	:	<i>Taenia serialis</i>
<i>E. granulosus</i>	:	<i>Echinococcus granulosus</i>
H.	:	Huyện
TP.	:	Thành Phố
cs.	:	Cộng sự
Nxb	:	Nhà xuất bản
spp.	:	<i>Species</i>
tr.	:	Trang
TT	:	Thể trọng

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán dây ở chó (qua mổ khám)	44
Bảng 3.2. Tỷ lệ nhiễm sán dây ở chó (qua xét nghiệm phân).....	46
Bảng 3.3. Tỷ lệ nhiễm sán dây theo giống chó (qua xét nghiệm phân).....	48
Bảng 3.4. Tỷ lệ nhiễm sán dây theo tuổi chó (qua xét nghiệm phân)	50
Bảng 3.5. Tỷ lệ và các biểu hiện lâm sàng chủ yếu của chó bị bệnh sán dây.....	52
Bảng 3.6. Bệnh tích đại thể ở cơ quan tiêu hoá chó bị bệnh sán dây	54
Bảng 3.7. Sự thay đổi một số chỉ số huyết học của chó khỏe và chó bệnh	59
Bảng 3.8. Công thức bạch cầu của chó khỏe và chó bị bệnh sán dây	61
Bảng 3.9. Hiệu lực của thuốc tẩy sán dây cho chó trên diện hẹp	63
Bảng 3.10. Độ an toàn của thuốc tẩy sán dây cho chó.....	65
Bảng 3.11. Hiệu lực của thuốc tẩy sán dây cho chó trên thực địa	67

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 3.1. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm sán dây chó qua mổ khám tại 3 huyện, thành tỉnh Thanh Hóa.....	45
Hình 3.2. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm sán dây chó qua xét nghiệm phân tại 3 huyện, thành tỉnh Thanh Hóa.....	47
Hình 3.3. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm sán dây theo giống chó	49
Hình 3.4. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm sán dây theo tuổi chó	51
Hình 3.5. Biểu đồ sự thay đổi một số chỉ số huyết học của chó bị bệnh sán dây	60
Hình 3.6. Biểu đồ sự thay đổi công thức bạch cầu của chó bị bệnh sán dây so với chó khỏe	62

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trên thế giới nói chung và Việt Nam nói riêng, từ trước đến nay chó luôn được xem là người bạn trung thành và thân thiết với con người. Chó được biết đến với nhiều ưu điểm nổi trội hơn những vật nuôi khác: chó có các giác quan rất phát triển, đặc biệt là thị giác, thính giác. Với sự thông minh, trung thành, dũng cảm, chó đã được con người thuần hóa, huấn luyện, nuôi với nhiều mục đích khác nhau: làm cảnh, giữ nhà, làm bạn, làm chó nghiệp vụ, săn thú....

Tại các nước phát triển, chó được nuôi, chăm sóc, khám chữa bệnh rất cẩn thận và có cả những quy định bảo vệ chó. Ở Châu Âu, Châu Mỹ đối với những người già sống một mình, người khiếm thính, chó trở thành người bạn thân thiết. Ở Việt Nam, nhất là những thành phố lớn như Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng nhiều người đã quan tâm, chọn nuôi nhiều giống chó ngoại để làm cảnh, làm bạn và phục vụ những mục đích kinh tế khác nhau. Chính sự nhập nội nhiều giống chó khác nhau làm cho chó trong nước trở nên đa dạng, phong phú.

Khi chăn nuôi chó phát triển thì tình hình dịch bệnh cũng diễn biến phức tạp hơn. Ngoài những bệnh nguy hiểm như bệnh dại, bệnh care, bệnh parvovirus... bệnh do ký sinh trùng cũng gây nhiều thiệt hại cho chó, trong đó có bệnh sán dây.

Bệnh sán dây là một trong những bệnh ký sinh trùng nguy hiểm. Khi ký sinh trong ống tiêu hóa, sán dây chiếm đoạt các chất dinh dưỡng làm cho chó gầy yếu, suy nhược, thiếu máu. Các móc bám của sán tác động trong ruột của chó làm niêm mạc ruột bị tổn thương, viêm và xuất huyết, chó bị tiêu chảy, giảm khả năng sinh sản và sẽ chết do kiệt sức (Tô Du và Xuân Giao, 2006 [5]).